

Morfologische effecten van proefproject Meers op beddingmorfologie en Vlaamse oever

Nummer : IN.A.2003.180
Datum : 15 –september – 2003
Auteurs: Kris Van Looy
Vragen naar : *Kris Van Looy*
02/558.18.59
Geadresseerde : Ministerie van Verkeer en Waterstaat
Administratie : Rijkswaterstaat, De Maaswerken
Postbus 1593, 6201 BN Maastricht
Afdeling : de manager planvorming V. Coenen
en de manager uitvoering W. Schreurs
Aantal bladzijden : 5

Betreft: inspraakreactie op Mer en pilootproject Meers betreffende insteekniveau en beddingmorfologie.

Bij de inspraak op het MER werd vanuit Vlaanderen benadrukt dat morfologische effecten op de bedding onvoldoende waren bekeken vanuit ecologische invalshoek evenals vanuit sedimentvoeding in het systeem. De kritische situatie van de pleisterlaag en het dunne grindpakket van de Maasbedding verkreeg aandacht in een 1-D modellering, waarbij echter geen rekening wordt gehouden met verliezen naar de vergraven oeverlocaties. De morfologische werking in de breedte van de sectie, blijft in alle morfologische studies tot op heden volledig onbeantwoord. De afzetting van point bars en scroll bars op de grote ontgravingslocaties aan Nederlandse zijde, zal gebeuren ten koste van het grindpakket in de huidige bedding, aangezien er geen nieuwe voeding van de bedding voorzien is. Het project voorziet immers enkel sterke ontgravingen en voor de rest verstevigde oevers. De rivier zal vrijwel zeker een nieuwe insnijdingsperiode ingaan, waarbij echter de kritische bodem van het grindpakket op heel wat plaatsen zal aangesneden worden. Dit wordt in alle rapporten als gevaarlijk en absoluut te vermijden beschouwd, maar de vrij eenvoudige oplossingen van deze problematiek worden nooit aangehaald. Duurdere oplossingen van het verstevigen van de rivierbedding of het voeden van grindsediment (zoals het gebeurd in de Rhône en Drôme in Frankrijk als maatregel tegen de insnijding van de rivier om grondwatereffecten te verminderen, evenals in Duitsland op enkele grote rivieren), zijn ontzettend dure oplossingen en weinig duurzaam

(slechte ervaringen met beddingversteving zijn beschreven in Amerika, op de Sacramento River en worden voor de flessehalzen in de Grensmaas ook voorspeld, namelijk veel sterker stromingen in deze stukken resulterend in een zeer groot contrast met de brede stukken!).

Het voorkomen van deze problemen kan voorkomen worden door een voldoende hoge insteek, zodanig dat de geulverbredingszones geen invang van beddinggrind betekenen en anderzijds het voorzien van een voldoende sedimentvoeding van de bedding. Een voeding van de rivier zou kunnen ontstaan door het vrijgeven van eroderende hogere oevers. Langs de Grensmaas is er immers voldoende mogelijkheid om een natuurlijke voeding van de bedding te voorzien, aangezien de rivier ingesneden is in oude grindafzettingen van de rivier die over de volledige alluviale vlakte aanwezig zijn. Deze unieke situatie biedt onmiddellijk een oplossing voor het gestelde probleem, op voorwaarde dat deze oplossing in het ontwerp van het Grensmaasproject wordt meegenomen! De buitenlandse rivieren met problemen van sedimentaanvoer hebben nooit de luxe van een onmetelijke sedimentbron in het gebied zelf, vandaar de dure oplossingen van grindtoevoer, voor de Grensmaas is de sedimentaanvoer (ondanks verschillende studies naar dit aspect) eigenlijk niet aan de orde!

De winlocatie van Meers met het proefproject toont de problematiek van de beddingmorfologie duidelijk aan. Vanuit Vlaanderen werd er al gereageerd op het insteekniveau en vergraven van grind uit het rivierbed ter plaatse. Op de toenmalige oproep om de gevolgen op niveau van de bedding te bekijken, evenals op de inspraak op het MER werd tot op heden geen gevolg gegeven. In de MER-inspraak werd aangegeven dat grindbanken aanwezig op de Vlaamse oever zouden weggenomen worden door de grindhonger van de rivier als gevolg van het diepe insteekniveau in de grote vergravingen.

Dit kunnen we op dit moment bewijzen voor het proefproject Meers!

Situatie grindbank met hoge zandrug 1998, rechts situatie oever 2003 bij 10m³/s.

Een grindbank met een breedte van 35m bij laagwater, en een zandrug die tot 2 meter hoog was, is dus op korte tijd volledig opgebroken/weggeërodeerd.

Luchtfoto van 1996 toont de locatie van de grindbank aan Vlaamse zijde.

1996

Kansrijke locaties voor eroderende oevers in het Grensmaasproject, zijn in onderstaande figuur als rode lijnen aangegeven. Het zijn de plaatsen waar de Vlaamse oever in de voorkeursaanpak en afschuining krijgt, zodat kansen ontstaan voor oevererosie. Mogelijkheden aan Nederlandse zijde werden niet geïnventariseerd en ontbreken momenteel ook in het eindplan.

Kansrijke locaties voor oeverserosie in Grensmaasproject aan Vlaamse zijde

- Oeverserosie.shp
- Vka_mer03.shp
- aanvulling/ophoging
- dekgrondberging
- deklaagverwijdering
- Geluidsgevoelig Gebied
- grindeiland
- onvergraven natuur
- stroomgeulverbreding
- weerdverlaging

